

Jaciment arqueològic de la Miranda d'Espiells

Sant Sadurní d'Anoia

Ubicació

Comarca:	Alt Penedès
Lloc/Adreça:	Espiells
Emplaçament	Turó a 200 m. a l'oest del nucli d'Espiells.
Alçada:	216

Coordenades:

Latitud:	41.43693
Longitud:	1.81044
UTM Est (X):	400619
UTM Nord (Y):	4587945

Classificació

Número de fitxa	08240 - 95
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval
Segle	XII-XIII
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Parcialment destruït, espoliat.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM). Annex IB. Catàleg de béns d'interès cultural. Fitxa STSA 703AR.
Data aprovació:	dj., 30/09/2010 - 12:00
Número inventari	CCAA 5016
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Científic/Lúdic/Cultural
Titularitat	Privada

Titular: 08240A005000390000BM

Fitxes associades:

Capella de Sant Benet d'Espiells

Jaciment arqueològic de Sant Benet d'Espiells

Glorieta de la Miranda d'Espiells

Autoria de la fitxa Josep Anton Pérez Arriaga (TRÍADE Serveis Culturals)

Data de registre de la fitxa: dv., 17/01/2025 - 17:19

Descripció

El turó de la Miranda es troba situat al sector nord-oriental de la Depressió del Penedès, un mirador natural de la Vall del riu Anoia. Actualment hi ha una plataforma delimitada habilitada com a mirador turístic, al voltant d'una glorieta (la Miranda) construïda al segle XX.

Al turó es va localitzar una necròpolis que els responsables de la intervenció arqueològica van datar del segle XII o inicis del XIII, tot i que es van trobar molt poques restes materials (ceràmica o aixovars) que haguessin permès una datació més acurada.

Es coneixen un total de 18 tombes del tipus de cista amb lloses irregulars. Són de planta rectangular o trapezoïdal i tant la capçalera, com els peus i els laterals estan fet de lloses. L'orientació de les tombes disposa el cap a l'oest i els peus a l'est). Les sepultures estan excavades en una capa de calcarenita bioclàstica. Els picapedrers van fer servir per obrir-les uns gresos laminats i poc carbonatats. Després d'enterrar els difunts, les tombes van ser cobertes amb llims i fragments de calcarenita i de tapassot, materials propis del turó.

Al jaciment també es documenten tres rases de funcionalitat indeterminada, que podrien ser la fonamentació d'algun edifici. L'obertura d'aquestes estructures va destruir una tomba i va afectar parcialment una altra.

Una tercera fase estudiada, documenta el saqueig de les tombes, amb les rases citades ja amortitzades. Una quarta fase va servir per tapar les tombes expoliades.

Per últim, es documenta la construcció contemporània de la glorieta de la Miranda, edifici de planta octogonal amb elements noucentistes.

Història

La primera menció documental d'Espiells apareix al Cartulari de Sant Cugat del Vallès, era l'any 986 quan el rei carolingi Lotari, confirmava a aquest monestir una sèrie de propietats, on apareix "Spicellos". El nom d'Espiell, amb diferents variants documentades, procedeix segons diferents estudiosos del topònim "especula", traduïts com a lloc de guaita o talaia. Aquesta hipòtesi resulta versemblant, ja que el jaciment es troba sobre un turó, un autèntic mirador de la Vall de l'Anoia. No s'han trobat però restes de torres de guaita edificades, podria ser que només existís una torre de fusta (LLORAC, 2017).

Els monjos benedictins de Sant Cugat del Vallès foren els responsables del repoblament d'aquest indret des de 917, quan els germans Ermenard i Udaldar, marquesos (responsables de la Marca), fan una concessió de terres dins del castell de Subirats (LLORAC, 2017).

És probable que aquells monjos construïssin una capella, dedicada a Sant Benet, dedicada al fundador de l'orde, Sant Benet de Nursia.

Al segle XI Espiells és un alou i s'esmenta l'església i una torre, és possible que sigui l'església feta en estil llombard, popular en aquest període (LLORAC, 2017).

El segle XII, Espiells és una parròquia. Un document del 5 de setembre de 1.166 esmenta el "cimiterio Sancti Benedicti", podria referir-se al necròpoli documentada a la Miranda (BOSCH I VALLÈS, 1988).

El problema de la identificació d'aquesta necròpoli, és que no es pot confirmar si el cementiri documentat en els textos medievals és el de la Miranda (seria una necròpolis amb cronologia anterior al segle XIII) o es tracta de la necròpolis ubicada al voltant de la mateixa església preromànica. Les tombes en cista de lloses irregulars estan documentades històricament des del segle V fins el segle XIV (CCAA)

La possessió senyorial d'Espiells seria del monestir fins l'abolició de les senyories, l'any 1837 (LLORAC, 2017).

L'any 1975, es descobriren les primeres 4 tombes durant unes obres fetes al turó. L'any 1983 es va excavar una tomba durant una prospecció, ja abans hi havia identificades quatre tombes més.

En l'any 1984 es realitzà la primera actuació arqueològica, Katja Kliemann i Albert Curto, una prospecció en la que es localitzaren cinc tombes de cista amb lloses i s'excava una d'elles, la tipologia dels enterraments es data dels segles XII-XIII.

L'any 1987, es van excavar 9 tombes, de les quals cinc presentaven restes humanes, en força mal estat a causa dels saqueigs i de l'acidesa del terra. S'identificà un infant de sexe indeterminat de 5 o 6 anys (tomba IX) amb senyals de patir anèmia per manca de ferro en la dieta, un infant d'uns 4 anys de sexe indeterminat (tomba XI), un adult de sexe masculí de 25 a 31 anys i 1'70 m d'alçada (tomba X), un individu de sexe femení d'edat madura (tomba XIII) i fragments d'un crani amb les dents sense càries (tomba XII). També s'identificaren restes humanes en les tombes V i VI; un individu possiblement masculí i un altre d'edat inferior als 18 anys i sexe indeterminat. Es van detectar a banda, quatre tombes més. En total es comptabilitzen 18 tombes (BOSCH I VALLÈS, 1988).

La última prospecció realitzada l'entorn de la necròpolis es va fer l'any 2006, amb resultat negatiu (FOLCH I GIBERT, 2007).

L'any 2016 el jaciment va patir un acte vandàlic que l'afectà profundament. L'Ajuntament va impulsar la dignificació de l'espai i va impulsar la reconstrucció (aproximada) de la tomba número XVIII, que es pot veure actualment com exemple de cista de lloses irregulars.

Des del mes de desembre de 2024 l'espai forma part del projecte "Miravinyes", una ruta de miradors del Penedès. Es va construir una plataforma respectant la ubicació de les tombes conegudes.

Bibliografia

BOSCH, J.M.; VALLÈS, J. (1987). La Miranda d'Espiells. Memòria de l'excavació arqueològica de l'any 1987 a una necròpolis de turó aïllat (Sant Sadurní d'Anoia). Mem. Núm. 204.

FOLCH, C.; GIBERT, J.(2006-2007). Memòria de les prospeccions arqueològiques a la Conca mitjana del riu Anoia. 15 abril-31 desembre 2006 i 22 gener - 31 maig 2007. Mem. Num. 8035.

LLORAC, Salvador (2017). Sant Sadurní d'Anoia: fonaments identitaris, El Cep i la Nansa, Vilanova i la Geltrú.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya.](#)

[La Miranda d'Espiells. Memòria de l'excavació arqueològica de l'any 1987 a una ...](#)

[La Miranda, una Necròpolis medieval de turó a l'Alt Penedès](#)

